

Dopad C VID-19 na študentov

**ŠTUDENTSKÁ RADA
VYSOKÝCH ŠKÔL**
STUDENT COUNCIL FOR
HIGHER EDUCATION

**SLOVENSKÁ AKREDITAČNÁ AGENTÚRA
PRE VYSOKÉ ŠKOLSTVO**

Úvod

Vzhľadom na mimoriadnu situáciu spôsobenú pandémiou a nejasnú budúcnosť opatrení pre vysoké školy je dôležité poznať reakcie vysokých škôl z pohľadu študentov. Preskúmať obdobie mimoriadnych opatrení počas prvej vlny z pohľadu kvality vzdelávania, schopnosti vysokých škôl flexibilne reagovať, a informovanosti študentov. Pozbierané informácie pomôžu pri zodpovednej príprave na prípadnú ďalšiu vlnu pandémie. Tiež poslúžia ako pohľad na vhodnosť rôznych foriem dištančnej výučby a možnosť modernizácie študijných programov a metód výučby do budúcnosti s vyššou mierou využívania informačných technológií a digitalizácii výučby.

Slovenská akreditačná agentúra pre vysoké školstvo (SAAVŠ) dostala za úlohu externé zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania v Slovenskej republike v zmysle Európskych štandardov a usmernení. Kľúčovou zložkou zabezpečovania kvality je účasť zainteresovaných strán, a to sú okrem učiteľov predovšetkým študenti, absolventi, zamestnávateľia a ďalší partneri. Preto pohľad študentov na kvalitu vzdelávania patrí ku kľúčovým pilierom týchto postupov.

Agentúra bude v nasledujúcich rokoch **pilierom posudzovania** kvality vzdelávania študijných programov na Slovensku. Pre tieto účely už **vydala** akreditačné štandardy, ktoré sú požiadavkami na zabezpečovanie kvality vysokoškolského vzdelávania Európskej úrovne. SAAVŠ sa zaujíma aj o to, ako vysoké školy zvládali vzdelávanie, podporu študentov, a ako flexibilne dokázali riešiť komplikácie spojené s mimoriadnou situáciou. Akcieschopnosť vysokých škôl a spôsoby, akými sa vysporiadali s prechodom na dištančnú formu vzdelávania dokážu indikovať funkčnosť i nefunkčnosť vnútorných procesov. Pre agentúru je kľúčové sledovať spôsob, akým pracoviská zabezpečili kvalitnú výučbu a ako dokázali informovať svojich študentov o zmenách. Tiež, či zmeny, ktoré sa týkali metódy vzdelávania a skúšania, odzrkadľovali potreby danej oblasti a dokázali zvyšovať úroveň pripravenosti študentov, ich zručnosti a kompetencie aj v oblastiach samostatnej práce, práce s informáciami, mäkkých zručností či práce s informačnými technológiami.

SAAVŠ vníma tento projekt ako predpilotný projekt k vlastnému zisťovaniu študentskej spokojnosti, ktoré pripravuje ako súčasť budúcich akreditácií vysokých škôl. Spolupráca so ŠRVŠ súčasne využíva energiu a potenciál mladej generácie.

Študentská rada vysokých škôl tiež otvorila nové témy v súvislosti so spokojnosťou študentov a ich pohľadom na zvládnutie mimoriadnej situácie. Pozornosť upriamila na sociálne zázemie študentov počas mimoriadnych opatrení a dopad na ich duševné zdravie – či spôsoby, akými univerzity na tieto oblasti reagovali.

Dáta a zistenia budú v najbližších dňoch zaslané vysokým školám, ako aj študentským zástupcom. Je to práve na vnútorných orgánoch škôl aby získané údaje a informácie využili na úpravu svojho fungovania v prospech zlepšenia kvality výučby aj pri prechode na dištančnú výučbu, lepšej informovanosti a spokojnosti svojich študentov.

Hlavné zistenia a závery:

Pozitíva

- Je možné všeobecne konštatovať, že **spokojných študentov je viac ako nespokojných**
- V porovnaní s marcovými výsledkami je jasne vidieť **zlepšenie parametrov spokojnosti** ako aj informovanosti študentov
- Jednoznačne sa potvrdilo, že na strane študentov prakticky **neexistujú technické bariéry na využívanie e-learningových nástrojov**, resp. moderných informačných technológií. To neplatí o strane vysokých škôl, kde sa ukázali nedostatky v zabezpečovaní technickej podpory učiteľov a vzdelávania. Prakticky úplne zlyhávala inštitucionálna podpora jednotných nástrojov.
- Univerzity napriek ťažkostiam, aj keď v niektorých prípadoch s oneskorením, sa v konečnom dôsledku **vedeli prispôbiť k mimoriadnej situácii**, a zvládli ju dostatočne.
- **E-learning sa ukázal ako silná pomôcka pre vzdelávanie**, umožnila pokračovať vo vzdelávacom procese. Aj keď neraz výrazne viacej vďaka osobnému nasadeniu učiteľov, než systémovému riešeniu z úrovne škôl či fakúlt. Aj z pohľadu študentov sa potvrdzuje, že E-learningové metódy nemôžu plne nahradiť riadne kontaktné vzdelávanie a optimom sa ukazujú aj z pohľadu prieskumu kombinované metódy. V každom prípade však získané skúsenosti pomôžu pri modernizácii výučby a vzdelávania.
- Ukazuje sa zaujímavý trend - **možnosť prechodu na kombinovanú metódu výučby** s využívaním online metód a moderných informačných technológií.
- Študentmi podrobne opísané pohľady a opisy situácií v odpovediach na otvorené otázky, čo znamená príležitosť bližšie skúmať konkrétne podnety a vytvára priestor pre ďalšie analýzy.
- Pre časť študentov – najmä zo stabilným zázemím, bolo obdobie COVID-19 časom na oddych a relax, počas ktorého mali možnosť sa dôkladne venovať aj svojmu štúdiu.

Nástrahy

- **Nekonzistentné riešenie** rôznych výziev spojených s prechodom na dištančné vzdelávanie. Indikuje to chýbajúce riadenie kvality na úrovni vysokých škôl a fakúlt a nevýrazný vstup zo strany garantov študijných programov v zabezpečení prechodu na dištančnú formu štúdia a koordinovaní kvality výučby.
- Na strane vysokých škôl už neplatí technická pripravenosť, kde sa ukázali **nedostatky v zabezpečovaní technickej podpory učiteľov a vzdelávania**. Prakticky úplne zlyhávala inštitucionálna podpora jednotných nástrojov.
- **Veľké rozdiely aj na úrovni rôznych predmetov** - kvalitný prechod a dobrá informovanosť boli skôr zásluhou jednotlivcov. S tým súvisí chýbajúce vzdelávanie pedagógov a poskytovanie podpory pre pedagógov v oblasti digitálnych zručností, metodiky a didaktiky výučby či technickej podpory zo strany univerzity. Na úrovni fakúlt aj predmetov sa využívali

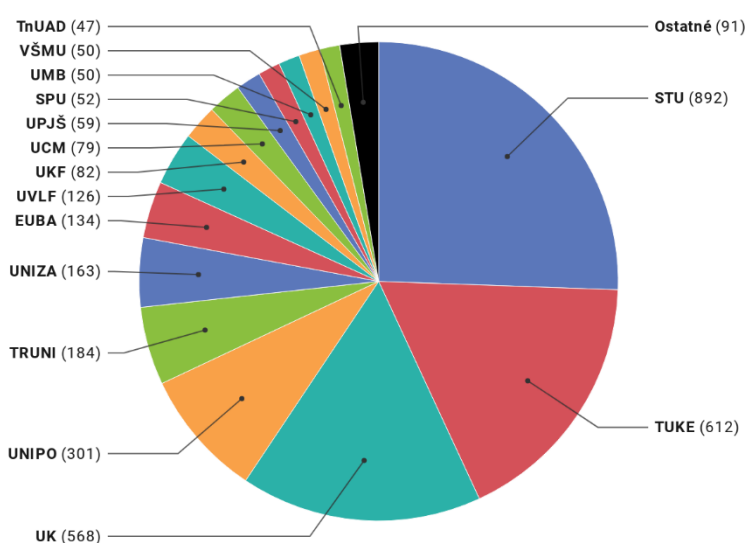
rôzne nástroje na online výučbu, čo pôsobilo na študentov chaoticky. **Vnútorne systémy zabezpečenia kvality vzdelávania sa ukázali ako nie plne funkčné a efektívne.**

- V niektorých prípadoch chýbajúca informovanosť študentov, rôznorodé informácie z rôznych úrovniach riadenia vysokých škôl.
- **Vyššia miera výskytu podvodov a neetických praktík.** Prieskum ukázal, že neetické postupy a podvádzanie zo strany študentov sa uľahčili a ich výskyt sa zvýšil. Preto vysoké školy musia robiť výrazne viac na zabezpečenie proti takýmto neuhom.
- **Nedostatočné sociálne zabezpečenie študentov**, aj malý výpadok príjmov môže znamenať výraznejšie problémy a prerušenie štúdia.
- **Prepojenie poklesu príjmu na spokojnosť so štúdiom**, respondenti museli riešiť existenčné problémy seba, prípadne rodiny, nemali čas na štúdium.
- Skoro tretina respondentov sa stretla s **depresiami a úzkosťami**, polovica študentov zažívala **nadmerný stres**. Napriek potrebe prevencie a psychologickéj pomoci počas sociálnej izolácie, **len 16% študentov sa stretlo s aktívnym prístupom vysokej školy**, ktorá takéto služby ponúkla.

Metodika prieskumu

Spoločný dotazníkový prieskum Študentskej rady vysokých škôl (ŠRVŠ) a Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo (SAAVŠ) prebiehal od 10. do 22. júna 2020. Dotazník bol umiestnený na webových sídlach oboch inštitúcií a bol šírený pomocou sociálnych sietí a oficiálnou komunikáciou s jednotlivými vysokými školami. Celkovo na otázky odpovedalo 3490 respondentov z 23 vysokých škôl, zastupujúc 105 rôznych fakúlt. Vzorka bola priebežne kontrolovaná počas zberu dát a boli oslovené menej zastúpené pracoviská a skupiny. **Výsledná vzorka je reprezentatívna v študentskej populácii verejných škôl, najmä na prvom a druhom stupni štúdia.** Okrem zastúpenia vysokých škôl a jednotlivých pracovísk, stupňa štúdia, bola vzorka kontrolovaná aj na základe veku a pohlavia.

Graf 1. počet respondentov podľa vysokej školy

ŠRVŠ & SAAVŠ dotazník, 3490 respondentov (10. - 22. jún 2020)

Chart: ŠRVŠ & SAAVŠ • Created with Datawrapper

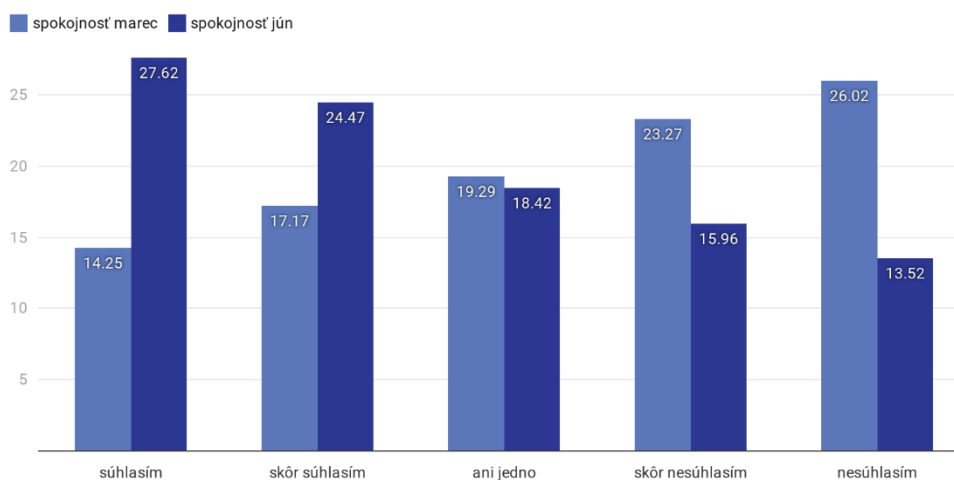
Pre porovnanie so situáciou na začiatku mimoriadnych opatrení spojených s pandémiou COVID-19 je využívaný kratší dotazník ŠRVŠ z marca 2020. Taktiež išlo o online dotazník s 1130 respondentmi, pričom bolo kontrolované len zastúpenie jednotlivých vysokých škôl. V prípade oboch dotazníkov boli použité otázky ohľadom metód dištančnej výučby, spokojnosti a informovanosti študentov s ňou. Pre porovnanie, v júrovej verzii dotazníku boli otázky upravené do minulého času.

I. VÝVOJ DIŠTANČNEJ VÝUČBY

Opatrenia spojené s COVID-19 predstavovali vo svojom rozsahu bezprecedentnú výzvu pre vysoké školy a študentov, najmä pri prechode z kontaktnej prezenčnej výučby na dištančnú. Prírodnene väčšina pracovísk nebola pripravená a teda v prvých týždňoch úroveň spokojnosti ako aj informovanosti. Pri oboch výrokoch prišlo k výraznému zvýšeniu súhlasných postojov, čo môže súvisieť s tým, že prvé kolo prieskumu prebehlo hneď na začiatku opatrení. V tomto prípade treba rátať s vyššou štatistickou odchýlkou, napriek tomu ide o veľmi výrazný posun.

Graf 2. vývoj spokojnosti s dištančnou výučbou marec - jún 2020 (%)

Som spokojný/á s tým ako moja vysoká škola zvládla mimoriadnu situáciu / dištančnú výučbu / (štátne) skúšky.

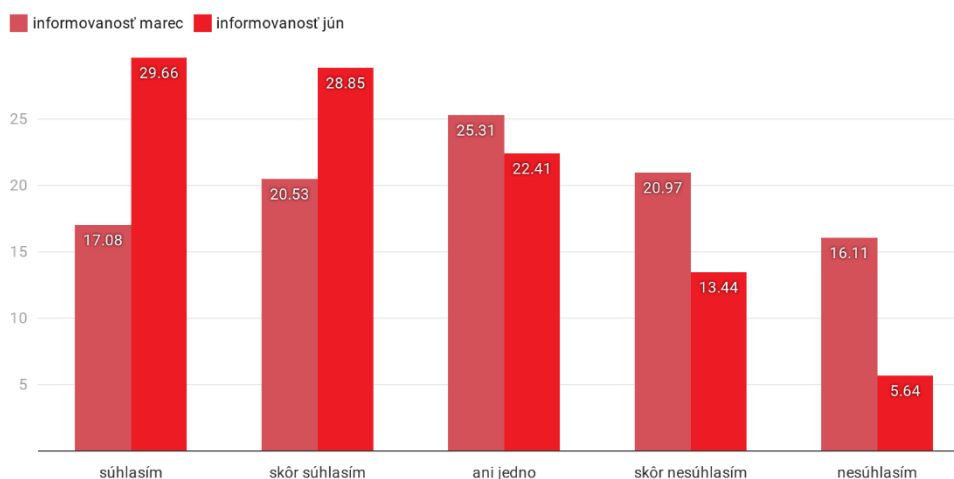
ŠRVŠ & SAAVŠ dotazník, 3490 respondentov (10. - 22. jún 2020)

Chart: ŠRVŠ & SAAVŠ • Created with Datawrapper

Celkovo môžeme konštatovať, že prišlo k posunom a časom sa väčšia časť vysokých škôl a ich súčastí podarilo prejsť na dištančnú výučbu. Napriek tomu sme pozorovali viaceré nedostatky a identifikovali priestor na zlepšenie hlavne pri koordinácii a organizácii výučby, tak aby študijný program ako celok vedel flexibilne reagovať na meniacu sa situáciu a dokázal zabezpečiť kvalitu výučby. Zároveň je nevyhnutné doplniť nepostačujúce digitálne kompetencie vysokoškolských zamestnancov a zabezpečiť ich neustály rozvoj.

Graf 3. vývoj informovanosti s dištančnou výučbou marec - jún 2020 (%)

Mal/a som dostatok informácií od mojej školy o opatreniach vysokej školy / dištančnej výučbe / (štátnych) skúškach.

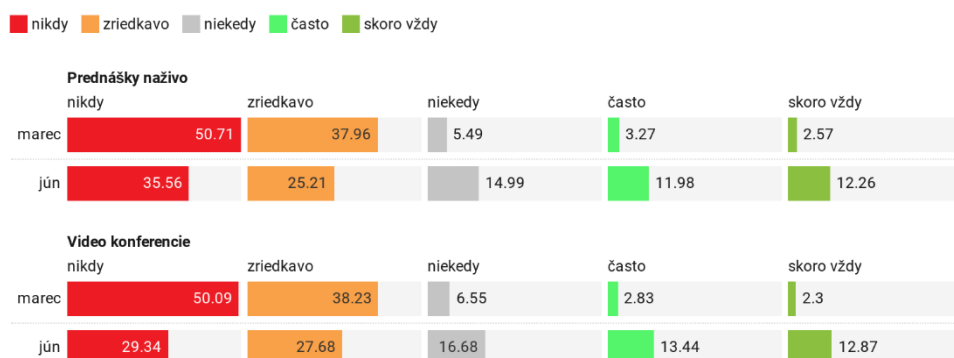

ŠRVŠ & SAAVŠ dotazník, 3490 respondentov (10. - 22. jún 2020)
Chart: ŠRVŠ & SAAVŠ - Created with Datawrapper

V Sprievodcovi výučbou počas COVID-19 predstaveného ŠRVŠ ešte 29. marca 2020, sa vyčítalo vysokým školám dominancia skôr pasívnejších metód výučby, tu sme taktiež zaznamenali výraznejší nárast výučby pomocou živých prednášok a videokonferencií. Viacerí študenti vo svojich otvorených odpovediach spomínali problém viacerých pracovísk s nábehom na dištančnú výučbu, viacerí sa spoliehali, že mimoriadne opatrenia skončia a bude možné sa vrátiť do škôl po pár týždňoch.

Graf 4a. aktívne metódy a spôsoby výučby počas COVID-19 (%)

Odhad respondentov ako často boli využívané jednotlivé metódy a spôsoby dištančnej výučby.

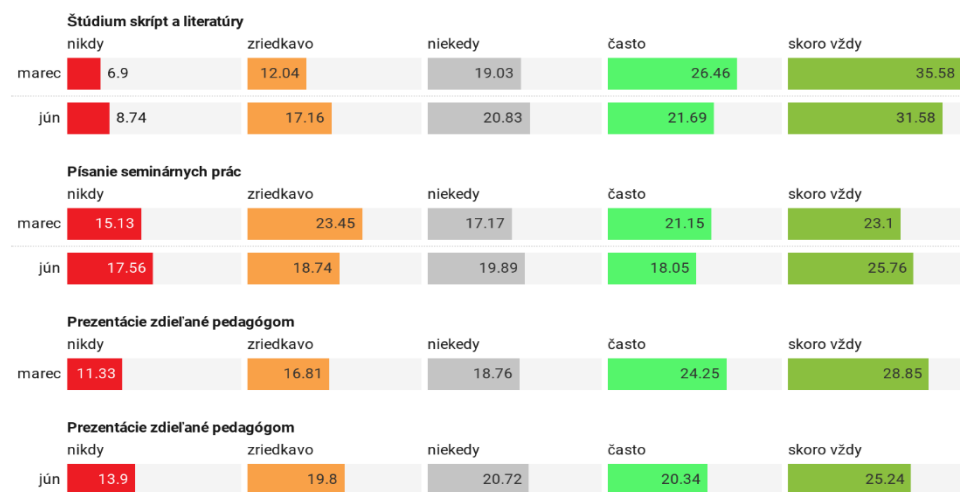
ŠRVŠ & SAAVŠ dotazník, 3490 respondentov (10. - 22. jún 2020)
Chart: ŠRVŠ & SAAVŠ - Created with Datawrapper

Súčasne ale **neprišlo k výraznejšiemu poklesu niektorej z pasívnych metód**, ktoré stále tvorili väčšinu. Študenti sa učili sami zo skrípt, sekundárnej literatúry, zaslaných prezentácií a pomocou písania prác. Tieto metódy majú veľmi nízku priamu interakciu študenta s učiteľom. Viacerí študenti spomínali nedostatočnú spätnú väzbu.

Graf 4b. pasívne metódy a spôsoby výučby počas COVID-19 (%)

Odhad respondentov ako často boli využívané jednotlivé metódy a spôsoby dištančnej výučby.

■ nikdy ■ zriedkavo ■ niekedy ■ často ■ skoro vždy

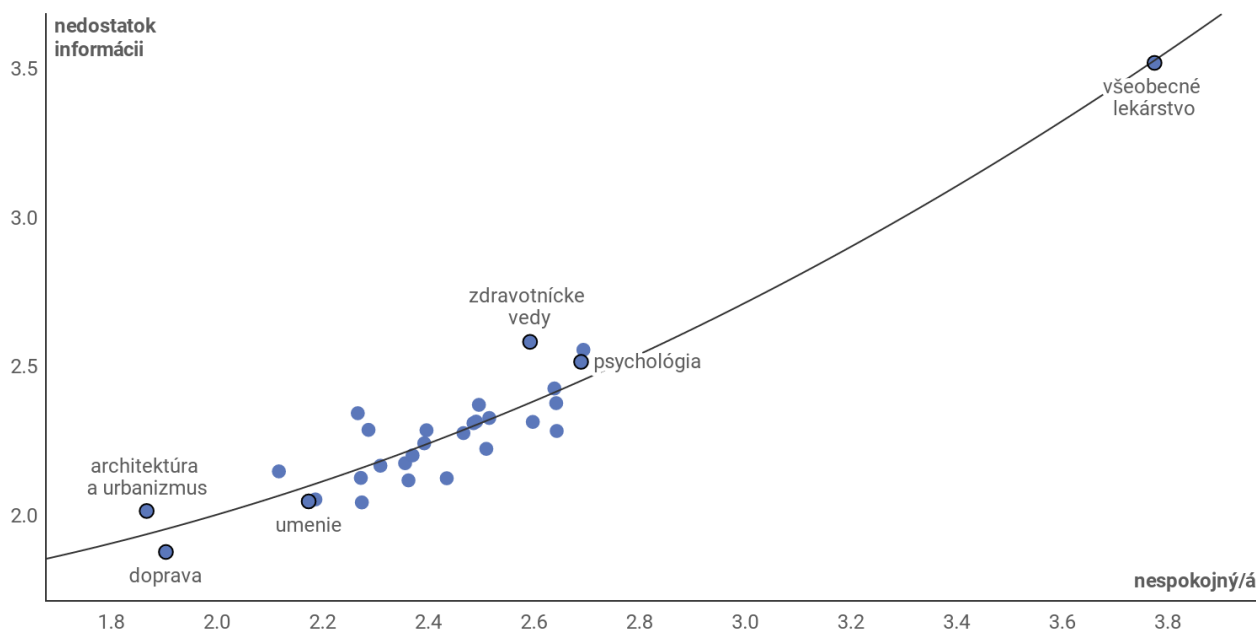
ŠRVŠ & SAAVŠ dotazník, 3490 respondentov (10. - 22. jún 2020)

Chart: ŠRVŠ & SAAVŠ - Created with Datawrapper

II. SPOKOJNOŠŤ A INFORMOVANOSŤ ŠTUDENTOV

Graf 5. percepčia spokojnosti a informovanosti naprieč odborními

Priemerné skóre (všeobecne, výučba, skúšky a štátne skúšky) škála: 1 - súhlasím, 5 - nesúhlasím

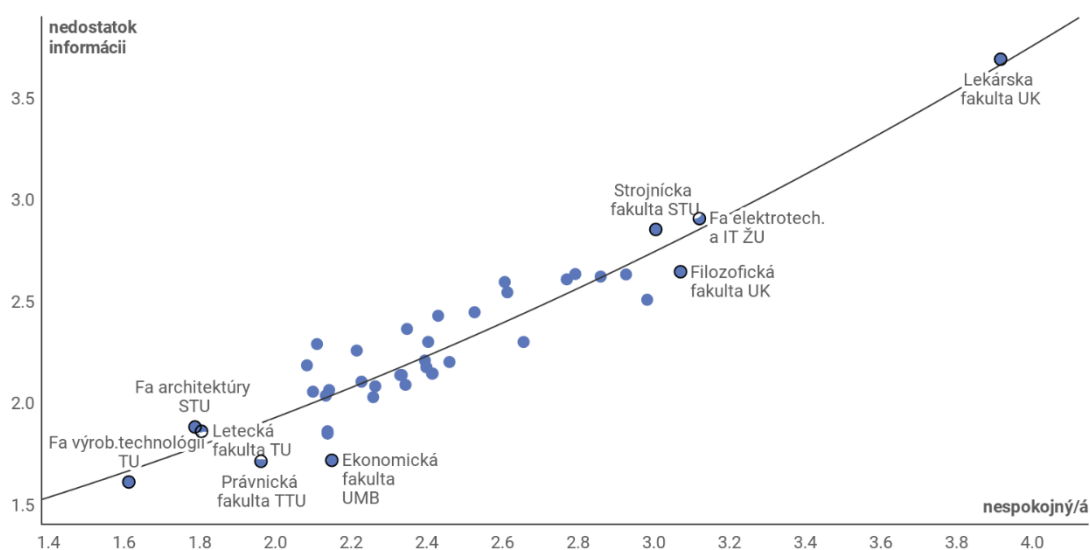
ŠRVŠ & SAAVŠ dotazník, 3490 respondentov (10. - 22. jún 2020)

Chart: ŠRVŠ & SAAVŠ · Created with Datawrapper

V prieskume sme sa respondentov pýtali na ich spokojnosť a informovanosť pri rôznych komponentoch ich štúdia v poslednom semestri, na základe ktorých sme vytvorili priemerné skóre. Vďaka tomu sme boli schopní identifikovať konkrétne študijné odbory, fakulty a univerzity, kde študenti prejavili najväčšiu spokojnosť a boli dostatočne informovaní na škále od 1 (súhlasím) po 5 (nesúhlasím). Veľmi výrazná je nespokojnosť a slabá informovanosť študentov v odbore všeobecné lekárstvo, opačnú, pozitívnu skúsenosť mali študenti odborov architektúra a urbanizmus a doprava.

Graf 6. percepčia spokojnosti a informovanosti naprieč fakultami

Priemerné skóre (všeobecne, výučba, skúšky a štátne skúšky) škála: 1 - súhlasím, 5 - nesúhlasím

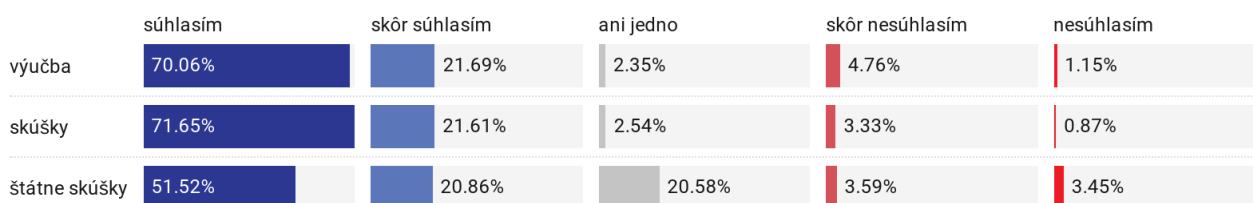

ŠRVŠ & SAAVŠ dotazník, 3490 respondentov (10. - 22. jún 2020)

Chart: ŠRVŠ & SAAVŠ • Created with Datawrapper

V prípade sledovania konkrétnych fakúlt sa najlepšmi číslami vyznačila Fakulta architektúry STU, tri fakulty TUKE, právnická fakulta TTU a Ekonomická fakulta UMB. Naopak, na druhom konci grafu sa umiestňuje Filozofická fakulta UK, Fakulta elektrotechniky a informatiky v Žiline a Strojnícka fakulta STU, kde študenti ktorí boli nedostatočne informovaní vyjadrili zároveň aj nespokojnosť so zvládnutím prechodu na dištančnú metódu výučby. Zlý výsledok pre odbor všeobecného lekárstva priniesla hlavne Bratislavská Lekárska fakulta UK s najhoršou mierou informovanosti a spokojnosti študentov - rozdiel tejto fakulty oproti ostatným je tak významný, že bude potrebné bližšie zistiť nedostatky na danom pracovisku. Kvantitatívne dáta potvrdzujú aj odpovede na otvorené otázky, kde je miera nespokojných študentov opisujúcich nedostatky z tejto fakulty nadpriemerne vysoká. Je nutné však vyzdvihnúť, že množstvo medikov napriek kritike vyzdvihlo jedno pracovisko, kliniku ORL, ktoré sa im venovalo nadpriemerne.

Graf 7. Moje technické vybavenie a prístup k internetu boli postačujúce (%)

ŠRVŠ & SAAVŠ dotazník, 3490 respondentov (10. - 22. jún 2020)

Chart: ŠRVŠ & SAAVŠ • Created with Datawrapper

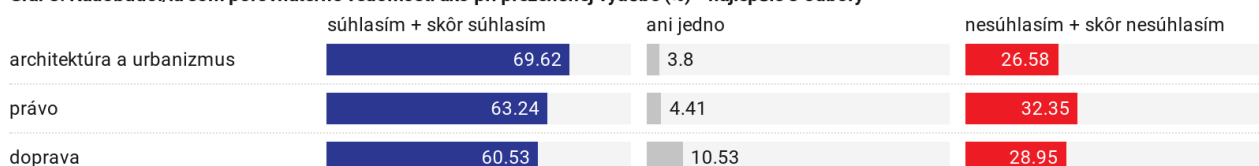
Pozitívnu správou je, že z hľadiska technickej vybavenosti môžeme konštatovať bezproblémový stav zo strany študentov. Výrazná väčšina študentov označila, že ich technické vybavenie bolo dostačujúce, a to ako pre výučbu (91,75%), tak aj pre záverečné skúšky (93,26%) či štátne skúšky

(72,38%). Ani otvorené otázky nepoukazovali na vážnejšie nedostatky v technickom zabezpečení študentov.

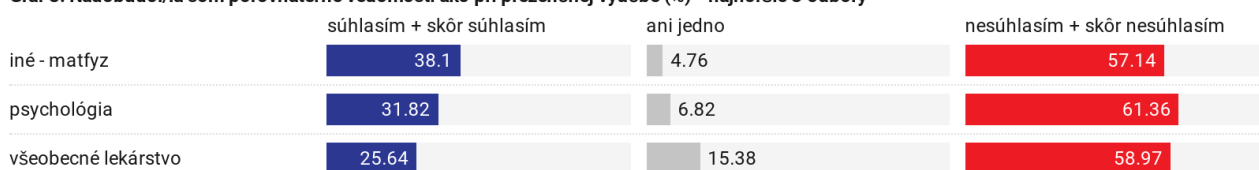
Naopak, za pozornosť stojí fakt, že až 19% študentov malo skúsenosť s nutným opakovaním skúšok v prípade zlyhania techniky (ako slabé internetové pripojenie alebo zlyhanie pripojenia či už zo strany študenta alebo pedagóga). Pozornosť si zaslúžia aj niektoré pripomienky k otvoreným otázkam, ktoré naznačovali, že aj ojedinelé technické nedostatky boli dôvodom pre diskvalifikáciu zo skúšok. Týmto špecifickým problémom sa budeme bližšie venovať na úrovni daných pracovísk.

Študenti si vedia predstaviť z dlhodobého hľadiska prechod na kombinovanú metódu výučby

Graf 8. Nadobudol/la som porovnateľné vedomosti ako pri prezenčnej výučbe (%) - najlepšie 3 odbory

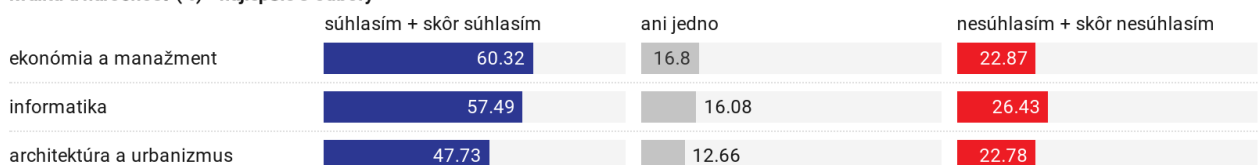

Graf 8. Nadobudol/la som porovnateľné vedomosti ako pri prezenčnej výučbe (%) - najhoršie 3 odbory

Pri prechode na dištančnú metódu výučby sme skúmali, či študenti vnímajú nadobudnuté vzdelanie a zručnosti na rovnakej úrovni, ako v prípade riadnej výučby. Jednoznačne môžeme konštatovať, že študenti nevnímajú e-learning ako plnohodnotnú náhradu za prezenčnú formu výučby, ale skôr ako nástroj pre zlepšenie a skvalitnenie výučby. Odpovede na otázku, či študenti nadobudli porovnateľné vedomosti, sa rôznia podľa odborov.

Graf 10. Viem si predstaviť, že môj študijný program by mohol pokračovať v kombinovej metóde (aj dištančná aj prezenčná) a udržať si aspoň rovnakú kvalitu a náročnosť (%) - najlepšie 3 odbory

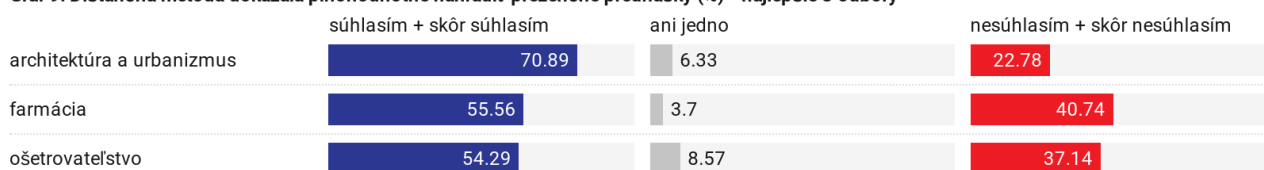
Graf 10. Viem si predstaviť, že môj študijný program by mohol pokračovať v kombinovej metóde (aj dištančná aj prezenčná) a udržať si aspoň rovnakú kvalitu a náročnosť (%) - najhoršie 3 odbory

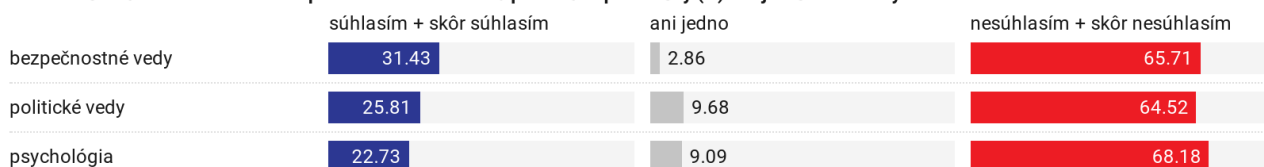
Napriek rôznym skúsenostiam s dištančnou výučbou si až 49,8% študentov vie predstaviť aby ich **štúdium bolo kombinované** dištančne a prezenčne aj mimo mimoriadnych opatrení. Z pohľadu nových trendov vo vzdelávaní je to silný signál, ktorý poukazuje na potrebu premyslenia úpravy študijných programov tak, aby zohľadňovali viac možnosti digitálnych technológií v prospech efektívnejšieho procesu vzdelávania a vyššej miery interaktivity počas výučby.

Viac si vedia študenti predstaviť, že by dištančne prebiehali prednášky oproti seminárom a cvičeniam. Najviac si kombinovanú výučbu vedia predstaviť študenti odborov architektúra a urbanizmus, ekonómia a manažment a informatika. Opačne to vnímajú študenti chémie, všeobecného lekárstva a chemického inžinierstva a technológií.

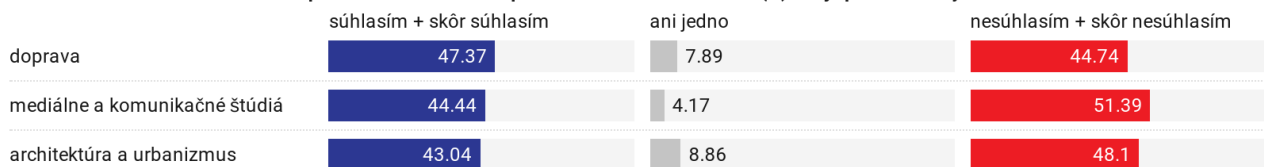
Graf 9. Dištančná metóda dokázala plnohodnotne nahradiť prezenčné prednášky (%) - najlepšie 3 odbory

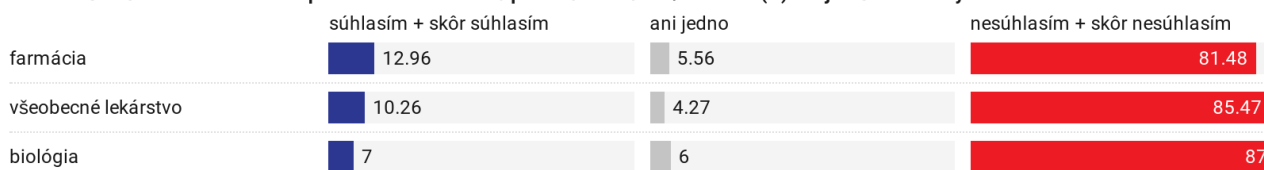
Graf 9. Dištančná metóda dokázala plnohodnotne nahradiť prezenčné prednášky (%) - najhoršie 3 odbory

Graf 9. Dištančná metóda dokázala plnohodnotne nahradiť prezenčné cvičenia/semináre (%) - najlepšie 3 odbory

Graf 9. Dištančná metóda dokázala plnohodnotne nahradiť prezenčné cvičenia/semináre (%) - najhoršie 3 odbory

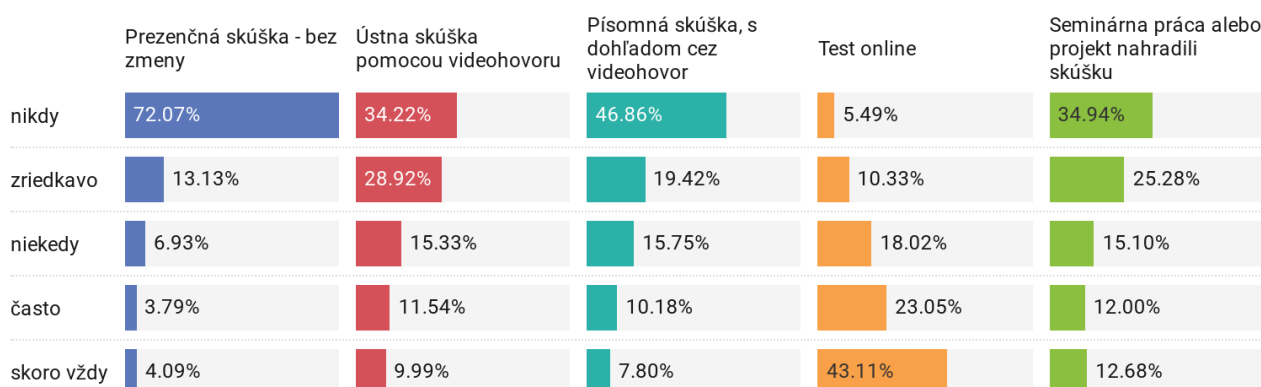

III. SKÚŠKY A ŠTÁTNE SKÚŠKY POČAS COVID-19

Jednou z najväčších výziev tohto obdobia bolo ukončenie semestra, prípadne celého štúdia. V prípade bežných skúšok väčšine študentov boli upravené podmienky a metóda (69%) ako aj obsah (66%), tak aby zohľadňovali zmeny vo výučbe. Skúšky bez zmeny tvorili len malú časť skúšok. Najčastejšie boli využívané testy a to najmä na bakalárskom a spojenom stupni. U študentov druhého a tretieho stupňa boli v výraznejšie zastúpené skúšky písomné aj ústne pomocou videohovoru, ako aj nahradenie skúšky prácou či projektom.

Graf 11. metódy a spôsoby skúšok počas mimoriadnych opatrení (%)

Odhad respondentov ako často boli využívané jednotlivé metódy a spôsoby skúšania.

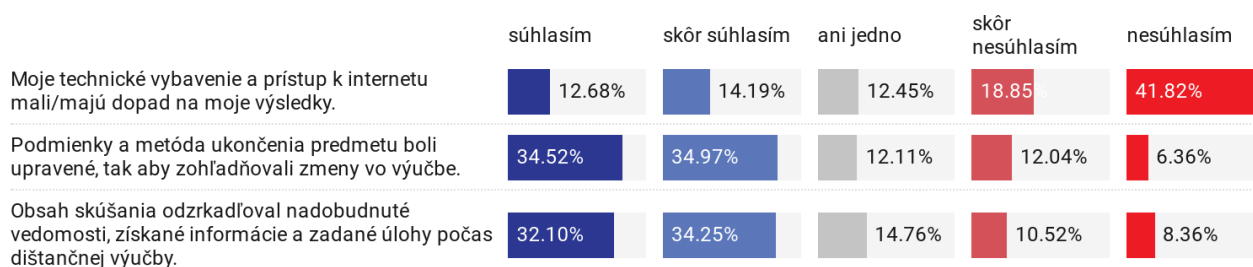
ŠRVŠ & SAAVŠ dotazník, 3490 respondentov (10. - 22. jún 2020)

Chart: ŠRVŠ & SAAVŠ • Created with Datawrapper

V prípade štátnych skúšok bolo úprav v obsahu alebo metóde výraznejšie menej (25%). Taktiež skoro polovica študentov mala svoje štátnice prezenčne (45%), boli ale upravené dátumy na odovzdanie záverečných prác (63%) ako aj harmonogram štátnych skúšok (58%). Celkovo skôr prevažovala pozitívna skúsenosť so skúškami (69%) ako aj štátnymi skúškami (59%).

V dotazníku sa 33% študentov priznalo, že bolo jednoduchšie podvádzať za týchto podmienok. Pre 43% respondentov boli naopak skúšky upravené tak, aby sa nedalo. Najčastejším opatreniami bol obmedzený čas alebo odpoveď na zadanie sa nedalo ľahko nájsť na internete či v materiáloch.

Graf 12. Skúšky a dopad mimoriadnych opatrení (%)

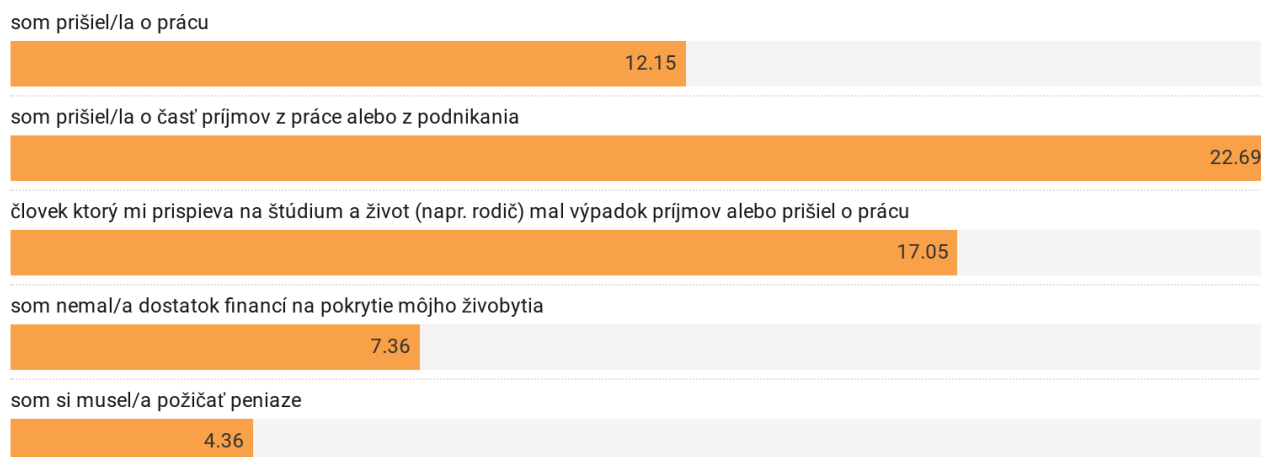
ŠRVŠ & SAAVŠ dotazník, 3490 respondentov (10. - 22. jún 2020)

Chart: ŠRVŠ & SAAVŠ • Created with Datawrapper

Približne 23% z nich sa stretlo s tým, že si museli inštalovať špeciálny program, ktorý mal sledovať ich aktivitu počas skúšok. Aj keď sme sa na to nepýtali, respondenti nás v otvorených otázkach upozornili, že už počas semestra, mnoho študentov nedostávalo spätnú väzbu a interakcie s učiteľmi neboli časté. V tom prípade je nepostačujúce, že na konci semestra vidia študenti len skóre z testu a nie hodnotenie, ktoré by ich dokázalo nasmerovať v ďalšom rozvoji.

IV. FINANČNÁ SITUÁCIA ŠTUDENTOV

Graf 13. [Sociálna situácia] Počas trvania mimoriadnej situácie (%):

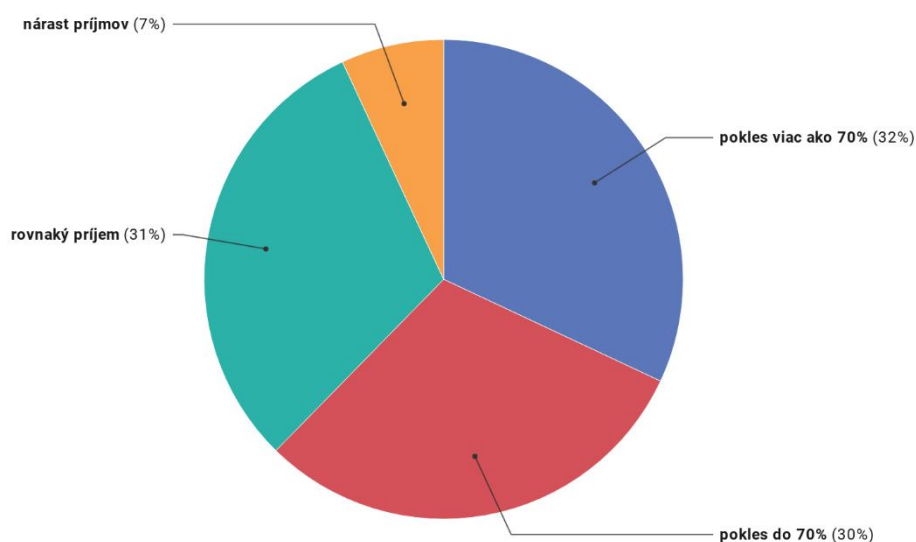
ŠRVŠ & SAAVŠ dotazník, 3490 respondentov (10. - 22. jún 2020)

Chart: ŠRVŠ & SAAVŠ · Created with Datawrapper

Socio-ekonomickú situáciu študentov nespomíname náhodou. Aj náš prieskum ukázal, že pokles príjmov má negatívnu koreláciu so spokojnosťou študentov so svojim štúdiom ($r=-0,88$, $p=0,0206$). Viacerí študenti museli počas korona krízy nielen študovať, ale aj rozmýšľať nad tým ako získať financie na pokrytie vlastného živobytia. Najväčší prepád príjmov zažili tí čo žijú na internátoch, často pretože sa museli vysťahovať a nemohli pokračovať v práci. Tí, čo bývajú v prenájme zažili dvojnásobnú finančnú núdzu oproti slovenskému priemeru (SR: 7%, žijúci v prenájme 15%).

Graf 14. štruktúra zmeny príjmov

Štatistika zahŕňa tých, čo mali príjem počas posledného roku.

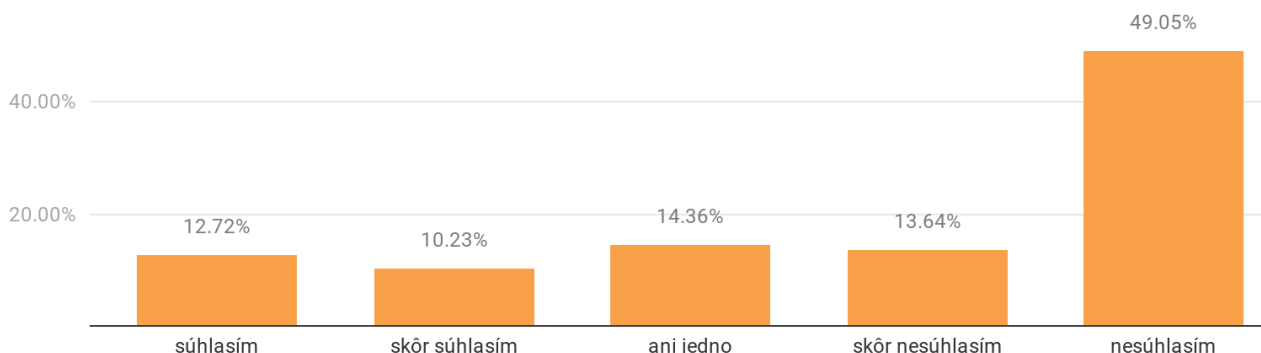
ŠRVŠ & SAAVŠ dotazník, 3490 respondentov (10. - 22. jún 2020)

Chart: ŠRVŠ & SAAVŠ · Created with Datawrapper

Približne tretina študentov počas posledného roka nemala žiaden vlastný príjem. Z tých čo pracujú, o viac ako 70% svojho príjmu v mesiacoch marec, apríl a máj prišlo až 32% zarábajúcich. Mierny

pokles do 70% zažilo ďalších 30% respondentov. Necelá tretina si udržala približne rovnaký príjem. Pre 7% zarábajúcich študentov dokonca ich príjmy narástli. Naprieč populáciou išlo o významný prepad príjmov, čo sa odzrkadlilo aj v otázke, kde sme sa pýtali koľko študentov nebude schopných pokračovať v štúdiu bez finančnej pomoci (23%).

Graf 15. budem potrebovať finančnú pomoc na pokračovanie v štúdiu (%)

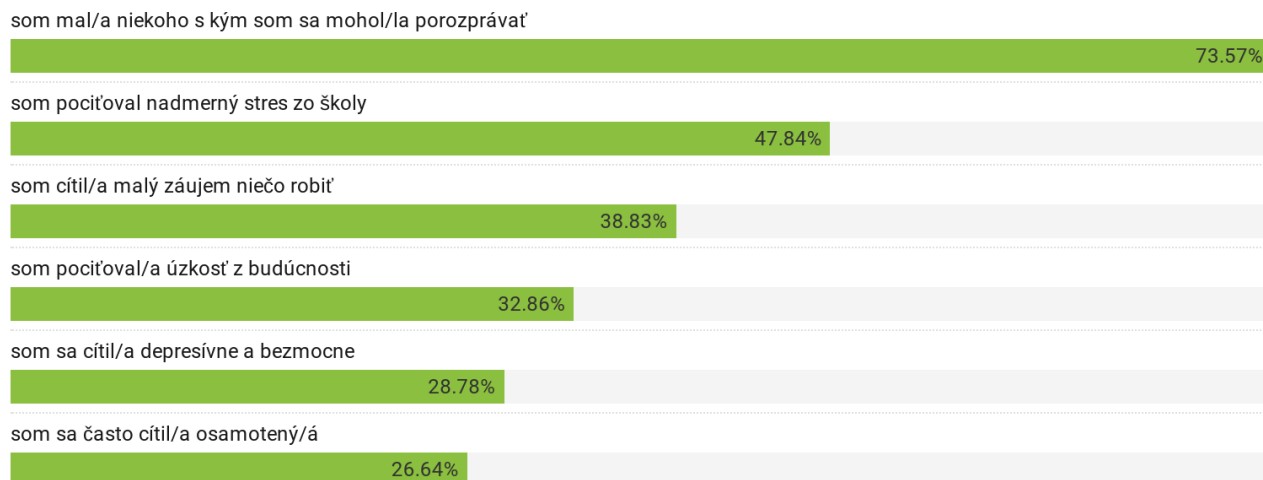
ŠRVŠ & SAAVŠ dotazník, 3490 respondentov (10. - 22. jún 2020)

Chart: ŠRVŠ & SAAVŠ • Created with Datawrapper

Veľká časť študentov sa spolieha na príjmy z letných brigád, či iných aktivít, tie sú ale teraz značne obmedzené, čo môže viesť študentov k rozhodnutiu prerušiť štúdium. Vysokoškolské vzdelanie je jeden z najvýznamnejších prvkov sociálnej mobility, preto je dôležité pozorne sledovať finančnú situáciu študentov, najmä tých zo sociálneho slabšieho prostredia.

V. DUŠEVNÉ ZDRAVIE ŠTUDENTOV

Graf 16. [Duševné zdravie] Počas trvania mimoriadnej situácie (%):

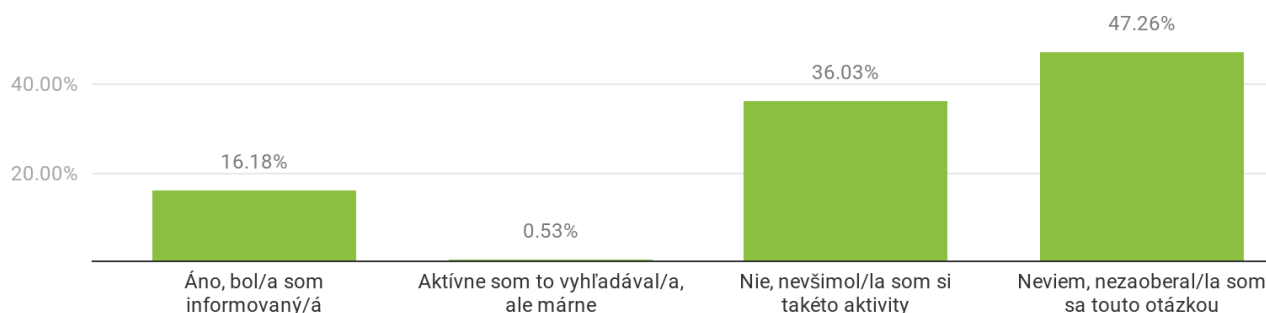

ŠRVŠ & SAAVŠ dotazník, 3490 respondentov (10. - 22. jún 2020)

Chart: ŠRVŠ & SAAVŠ • Created with Datawrapper

Mimoriadne opatrenia predstavovali výzvu nielen pre technické a organizačné zvládnutie výučby, ale taktiež na psychické zdravie všetkých. Pre mnohých bolo toto obdobie, časom oddychu, spoločných momentov s rodinou a pokoja. Kombinácia sociálnej izolácie, neistých správ a zmätočných informácií od školy, viedlo často ku stavom úzkosti, stresu a osamelosti. Napriek tomu, že 74% respondentov malo niekoho s kým sa mohlo porozprávať, každý štvrtý respondent takú možnosť nemal, okolo 27% študentov sa cítilo osamotených. Necelá polovica respondentov mala nadmerný stres zo školy a skoro 40% cítilo málo chuť niečo robiť. I keď vážnejšie prejavy ako depresie (29%) a úzkosť (33%) pociťovalo menej ľudí, ide stále o neprimerane veľkú časť populácie.

Graf 17. vysoká škola ponúkla počas COVID-19 služby psychologickej poradne (%)

ŠRVŠ & SAAVŠ dotazník, 3490 respondentov (10. - 22. jún 2020)

Chart: ŠRVŠ & SAAVŠ • Created with Datawrapper

Mnohým z týchto prejavov sa dalo predísť či už pomocou lepšej komunikácie, ale napríklad aj cez ponuku psychologickej poradne počas mimoriadnej situácie. Takáto možnosť bola ponúknutá len

16% študentov. Aj keď výskum na Univerzite Komenského nepotvrdil výraznejší nárast prípadov duševných porúch z dôvodu COVID-19 na začiatku pandémie (Hajdúk, Heretik a spol., apríl 2020)¹, neskoršie prieskumy zaznamenali nárast, hlavne keď opatrenie už pôsobili dlhšie na ľudskú psychiku (SAV - Ako sa máte, Slovensko?, máj 2020)². Do budúcnosti je nevyhnutné viac spolupracovať s rôznymi organizáciami a inštitúciami, na sledovaní duševného zdravia mladých ľudí na vysokých školách, keďže patria medzi rizikovú skupinu. A vytvárať preventívne mechanizmy, ktoré dokážu chrániť mladých ľudí od vážnejších problémov.

¹ Psychotic experiences in student population during the COVID-19 pandemic (<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7218396/>)

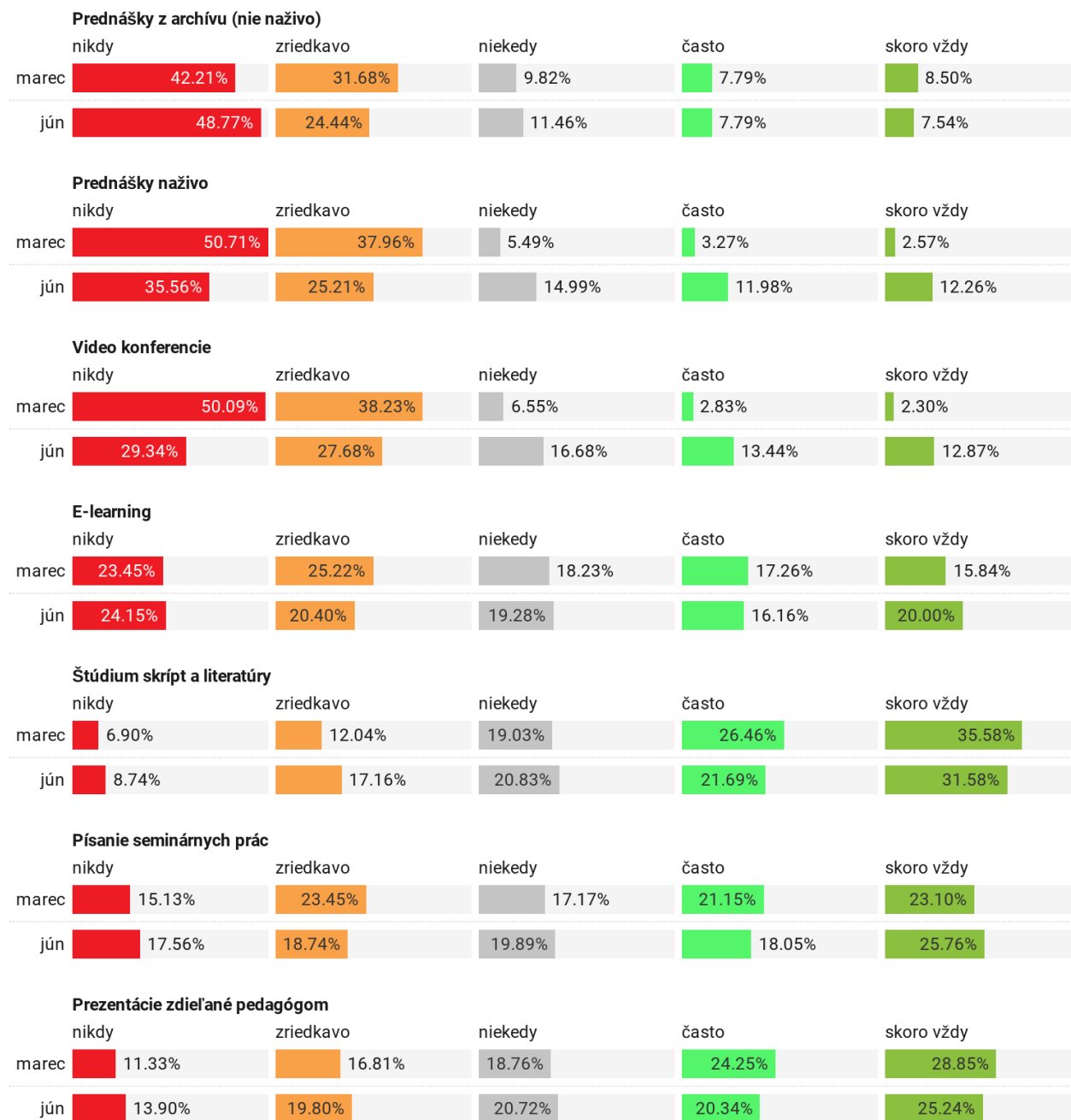
² Koronavírus zasiahol duševné zdravie mladých: hlásia viac depresí a úzkostí (https://www.sav.sk/index.php?doc=services-news&source_no=20&news_no=8928)

Grafy

Graf 4. metódy a spôsoby výučby počas COVID-19 (%)

Odhad respondentov ako často boli využívané jednotlivé metódy a spôsoby dištančnej výučby.

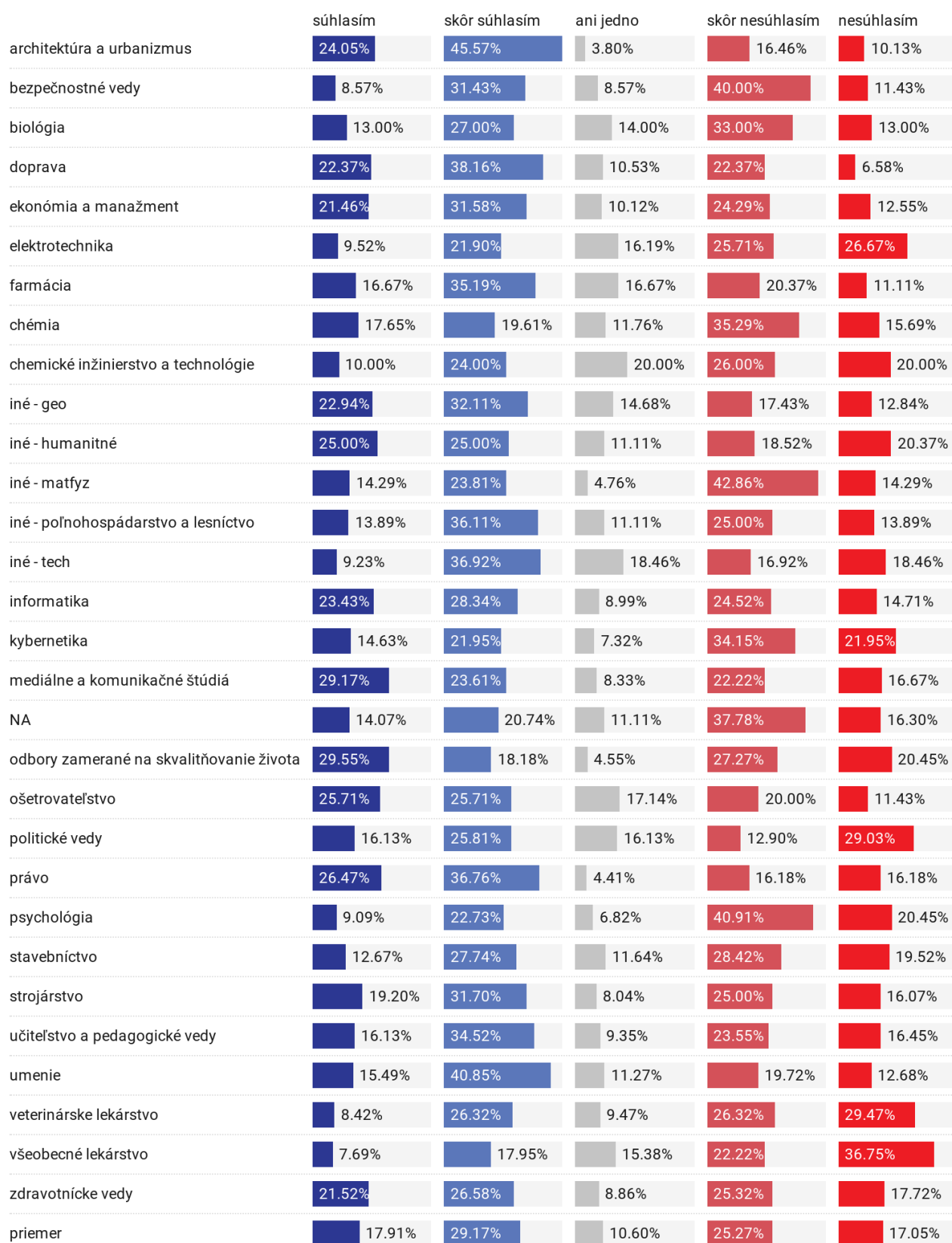
■ nikdy
 ■ zriedkavo
 ■ niekedy
 ■ často
 ■ skoro vždy

ŠRVŠ & SAAVŠ dotazník, 3490 respondentov (10. - 22. jún 2020)

Chart: ŠRVŠ & SAAVŠ • Created with Datawrapper

Graf 8. Nadobudol/la som porovnateľné vedomosti ako pri prezenčnej výučbe (%)

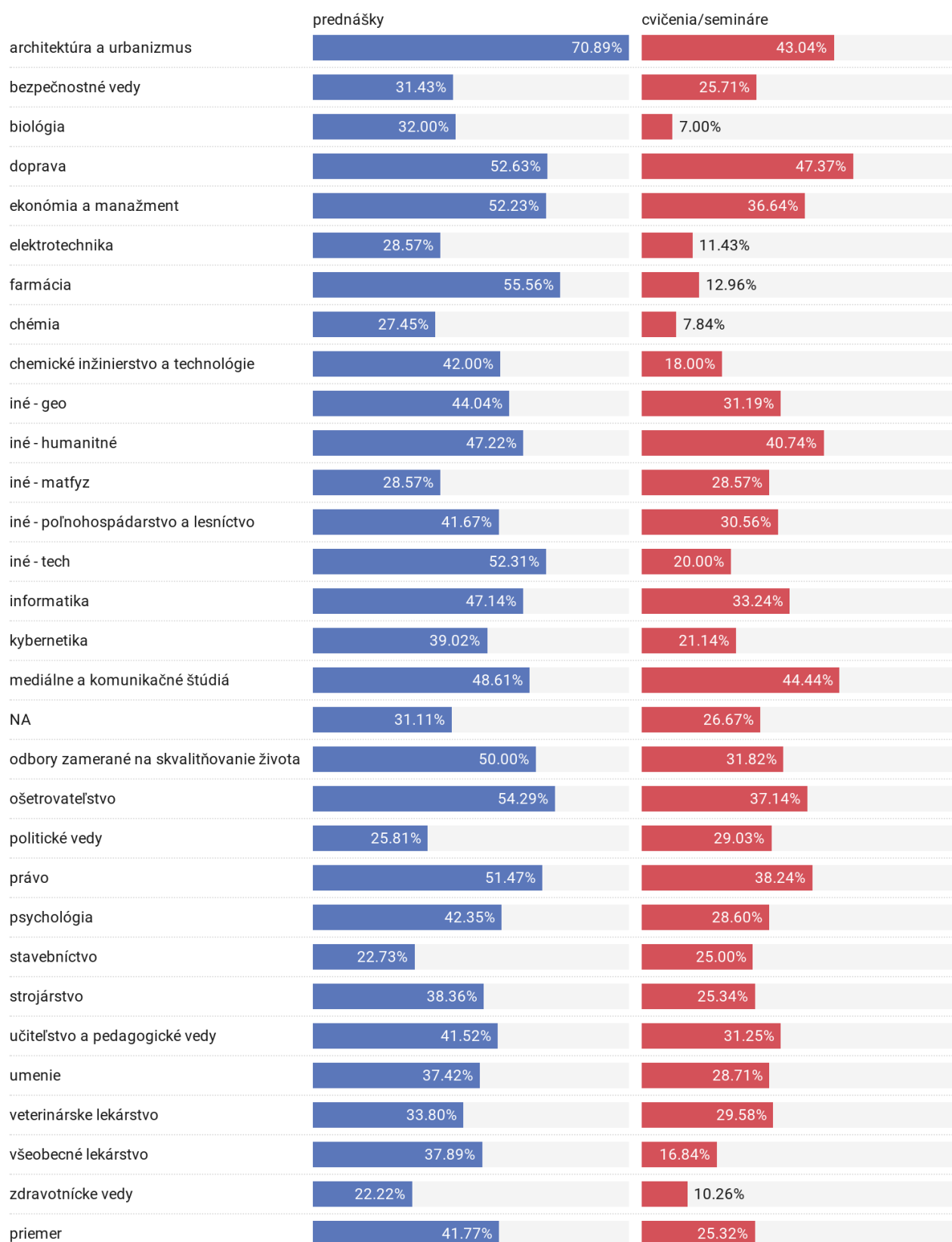

ŠRVŠ & SAAVŠ dotazník, 3490 respondentov (10. - 22. jún 2020)

Chart: ŠRVŠ & SAAVŠ • Created with Datawrapper

Graf 9. dištančná metóda dokázala plnohodnotne nahradiť prezenčné (%)

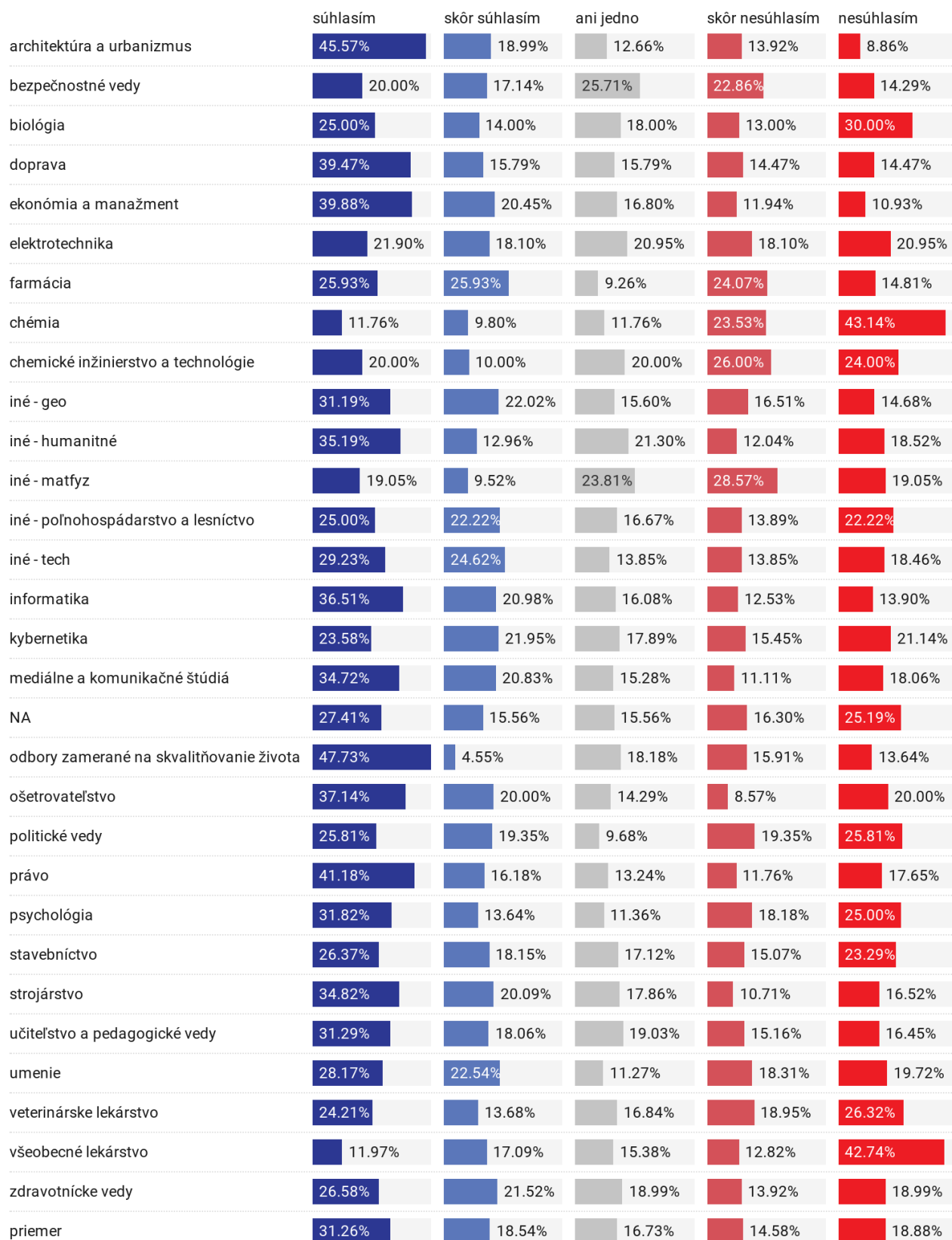
Miera súhlasu s výrokmi

ŠRVŠ & SAAVŠ dotazník, 3490 respondentov (10. - 22. jún 2020)

Chart: ŠRVŠ & SAAVŠ • Created with Datawrapper

Graf 10. viem si predstaviť, že môj študijný program by mohol pokračovať v kombinovej metóde (aj dištančná aj prezenčná) a udržať si aspoň rovnakú kvalitu a náročnosť (%)

ŠRVŠ & SAAVŠ dotazník, 3490 respondentov (10. - 22. jún 2020)

Chart: ŠRVŠ & SAAVŠ - Created with Datawrapper